

Naturvårdsverket
c/o Anne-Li Maurin
anne-li.maurin@naturvardsverket.se

Uppdrag om utvidgning av Natura 2000-nätverket med områden för tumlare i Östersjön

Beslut

Länsstyrelsen konstaterar att det saknas förutsättningar att föreslå Hanöbukten och Pukaviksbukten som skyddsvärda områden för tumlare i en utvidgning av Natura 2000-nätverket. Detta beslut grundar sig bland annat på de tydliga förbehåll som uttalats från företrädare för områdets riksintressen om att en utvidgning av nätverket anses förhindra verksamheter inom yrkesfiske, sjöfart, totalförsvarets intressen och energiproduktion och försvåra utvecklingen av dessa.

Motivering

Länsstyrelsen anser det viktigt att skydda tumlarna i Östersjön. Arten har redan idag ett formellt skydd enligt artskyddsförordningen. Kunskapen om tumlare och dess förekomst och rörelsemönster i Hanöbukten behöver öka. Det behövs även fortsatta studier av buller (såsom sjöfart, undervattenssprängningar, aktiva sonarer, pålning vid konstruktion av havsbaserad vindkraft och fritidsbåtar). Länsstyrelsen anser att skyddet för tumlare kan stärkas till exempel via pågående havsplanering, genom arbetet inom biosfärområde Blekinge Arkipelag och i samverkan med yrkesfisket och försvarsmakten. Detta kan ske utan inrättande av ett Natura 2000 - område.

Det område som rapporten utpekat omfattas av fyra riksintressen, yrkesfiske, sjöfart, totalförsvaret och energiproduktion (se bilaga 2). Gemensamt för dessa är att det finns en oro över att ett utpekande skulle innebära restriktioner som allvarligt skulle kunna påverka deras verksamheter negativt. Representanter för det kustnära fisket pekar på att restriktioner eller förbud att använda befintliga redskap skulle innebära slutet för Blekinges yrkesfiskare. När det gäller riksintresset för energiproduktion så finns det framförallt konflikter vid pålning under anläggningsfasen. Man pekar även på den intensiva byggperioden och att begränsningar avsevärt skulle kunna försvåra och väsentligt öka kostnaderna vid en byggnation av havsbaserad vindkraft i området. Försvarsmakten bedömer att alla restriktioner för myndighetens verksamhet inom det aktuella området, som exempelvis begränsningar för undervattensbuller, medför påtaglig skada på riksintresset. Det kan på sikt leda till att myndigheten inte uppnår de av riksdag och regering beslutade målen och önskad operativ förmåga. Tidigare erfarenhet visar att områden som avsatts för skydd enligt Natura 2000- direktiven i vissa fall har lett till att Natura 2000-bestämmelserna nyttjas för att begränsa Försvarsmaktens verksamhet. Länsstyrelsen bedömer att det skulle kunna ske även i Hanöbukten. Konsekvensen för sjöfarten i området behöver belysas ytterligare. Flera remissinstanser pekar på att SAMBAH-rapporten är bristfällig och inte ett tillräckligt bra underlag för att föreslå området i Hanöbukten.

Ovanstående ställningstagande utgör en sammanvägd bedömning av det underlag vi har haft att utgå ifrån genom dialogmöten och inkomna yttranden.

Uppdraget

Enligt regeringsuppdrag från januari 2014 ska länsstyrelserna senast i mars 2015 lämna förslag till nya Natura 2000-områden och kompletteringar av redan föreslagna områden. I september 2015 fattade regeringen beslut om ändring av uppdraget kring delen som rör förslag på områden

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Skeppsbrokajen 4	010-22 40 000 010-22 40 223	blekinge@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/blekinge	202100-2320

för tumlare. Uppdraget förlängdes till 15 juni 2016. Skälet till detta är att redovisningen av rapporten från tumlarprojektet SAMBAH försenats. Underlaget från SAMBAH är nödvändigt i arbetet att föreslå skyddsvärda områden för tumlare. De utpekade skyddsvärda områdena i rapporten berör Blekinges riksintresse för energiproduktion, totalförsvaret, yrkesfiske och sjöfart. För dessa olika intressen krävs en god dialog och Länsstyrelsen har därför begärt ytterligare förlängning av uppdraget till 30 september 2016.

Berörda län är framför allt Västra Götalands, Hallands, Skåne, Blekinge, Gotlands, Kalmar, Östergötlands, Södermanlands och Stockholms län. Sverige har antagit ett etappmål till 2020 som säger att vi ska skydda tio procent av vår marina miljö (inom miljömålssystemet). För marina miljöer är utpekande av Natura 2000-områden en viktig skyddsform för att nå målen, inte minst i Sveriges ekonomiska zon där inga andra skyddsformer är tillämpliga.

I februari 2016 kom den slutliga rapporten från SAMBAH¹. Den redovisar skyddsvärda områden för tumlare i svenska vatten. Den tar även upp tumlarens ekologiska förutsättningar och verksamheter som kan påverka tumlare negativt. Delpopulationen av tumlare i Östersjön är liten och har minskat drastiskt sedan 1960-talet. Tumblaren är idag listad som sårbar och Östersjöpopulationen är akut hotad enligt nationella rödlistan².

Förankring, samråd och dialog

För att pröva möjligheten att hantera skilda intressen i Hanöbukten har Länsstyrelsen valt att föra en dialog med berörda verksamheter. Det har resulterat i dialogmöten med yrkesfiskare 2016-04-29, kust-kommuner och vindkraftsaktörer 2016-05-11 och Försvarmakten/marinbasen 2016-05-12. Dessa möten har visat sig vara en god ingång till bra diskussioner och kunskapsutbyte. Utöver dessa dialogmöten har Länsstyrelsen deltagit i möte med yrkesfiskare (2016-09-02 i Nogersund), i syfte att ta del av deras synpunkter.

Länsstyrelsens remiss skickades ut enligt sändlista i mitten på juni med möjlighet att under tre månader lämna synpunkter på förslaget. Remissen och underlagsmaterial återfinns även för allmänheten och övriga intresserade på Länsstyrelsens hemsida. Försvarmakten och Naturskyddsföreningen begärde och fick förlängd remisstid, med två arbetsdagar.

25 yttranden har inkommit. Samtliga yttrande återfinns i bilaga 1 och bifogas i sin helhet redovisningen till Naturvårdsverket och regeringen, som underlag för beslut.

Intressen i Hanöbukten

Föreslagna områden omfattas av riksintresse för energiproduktion, totalförsvarets intressen, sjöfart och yrkesfiske enligt 3 kap miljöbalken.

Energiproduktion

Riksintresset för energiproduktion omfattar ett 30 000 hektar stort område sydost om Hanö. Planer på vindkraftsetablering finns dels inom Hanöbukten (Blekinge Offshore, tillståndsansökan pågår) och dels relativt nära väster om området (Taggen, förnyad tillståndsansökan pågår).

Havsbaserad vindkraft påverkar troligen inte tumlare negativt annat än under själva byggfasen vilken pågår under en begränsad tidsperiod. Pålning orsakar, för tumlare skadligt undervattensbuller, vid anläggning. Blekinge Offshore har för avsikt att använda gravitationsfundament vid anläggning, vilka inte pålas. För Taggen är det ännu oklart vilken typ av fundament som krävs för infästning. Det avgörs efter geoteknisk undersökning efter erhållet miljöbalkstillstånd.

1 Carlström, J & Carlén, I. 2016. Skyddsvärda områden för tumlare i svenska vatten. AquaBiota Report 2015:02.

2 ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Försvarsmaktens sjöövningsområde

En större del av det område som föreslås ligger inom riksintresse för totalförsvaret. Pukaviksbukten omfattas inte av detta riksintresse. I sjöövningsområdet genomförs kvalificerade samövningar mellan marin-, flyg-, och markstridskrafter. Utöver Försvarsmakten bedriver även myndigheterna Försvarets materielverk och Försvarets forskningsinstitut verksamhet inom området.

Sjöfart

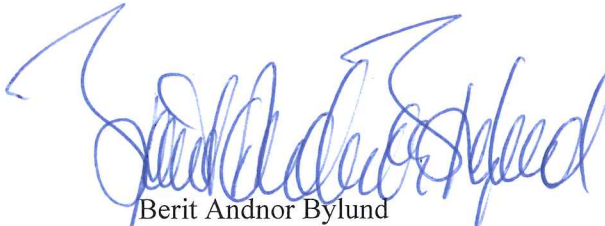
Området genomkorsas inte av några stora farleder. Den större farleden Gedser - Svenska Björn (farledsklass 1) passerar söder om det förslagna området. Genom området korsar de mindre farlederna Hamme rodd - Finska Viken och Åhus - Utklippan. Angöringen till hamnen i Stilleryd, Karlshamns centralhamn, samt delvis Karlskrona vid Verkö, berörs.

Yrkesfiske

Hanöbukten är ett av de viktigaste områdena i landet för fiske efter framför allt torsk och sill. Området är särskilt viktigt för det regionala fisket i Blekinge och Skåne. Ett ökat bestånd av gråsäl i södra Östersjön medför stora skador på framför allt garn- och krokfisket efter torsk. För yrkesfisket innebär detta att det finns ett stort behov av att kunna växla till nya fångstmetoder och nya redskap. Närmare 100 000 hektar av riksintresse för yrkesfiske återfinns inom föreslaget område, Hanöbukten. Hela Pukaviksbukten och området runt Hanö, drygt 16 000 hektar är riksintresse för fångst av torsk, plattfisk, ål och vandrande lax.

De som deltagit i beslutet

Uk Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Andnor Bylund. I den slutliga handläggningen har deltagit avdelningscheferna Markus Forslund och Lars Olsson, länsfiskekonsulent Lars Lundahl, Natura 2000-samordnare Ulrika O Widgren (föredragande). Markus Forslund och Ulrika O Widgren har anmält avvikande mening (bilaga 3). Oh CH

Berit Andnor Bylund
Landshövding

Ulrika O Widgren
Natura 2000-samordnare

Bilagor:

1. Inkomna yttranden
2. Karta med riksintressen för energiproduktion, totalförsvarets intressen, sjöfart och yrkesfiske och förslaget Natura 2000
3. Avvikande mening, avdelningen för Kunskapsuppbyggnad

Kopia till:

Aquabiota	mrtin.isaeus@aquabiota.se
Biosfärområde Blekinge Arkipelag	heleen@blekingearkipelag.se
Blekinge Kust- och skärgårdsförening	karl_erik_karlsson@yahoo.se
Blekinge offshore	anders@vingkraft.com
Blekinges Ornitologiska förening	linus.almqvist@hotmail.com
	ch.sandin@telia.com
	kassor@vbof.se
Boverket	registraturen@boverket.se
Coalition Clean Baltic	ida.carlen@ccb.se
Energimyndigheten	registrator@energimyndigheten.se
Fortifikationsverket	bo.larsson2@fortifikationsverket.se
Försvarsmaktens högkvarter	exp-hkv@mil.se; pia.kamm@mil.se;
	camilla.bramer@mil.se
Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation	info@hkpo.se, hkpo.sverige@gmail.com
Havs- och vattenmyndigheten	havochvatten@havochvatten.se
	anna.karlsson@havochvatten.se
	lena.tingstrom@havochvatten.se
	thomas.johansson@havochvatten.se
Jordbruksverket	jordbruksverket@jordbruksverket.se
	sofia.blom@jordbruksverket.se
Kammarkollegiet	registratur@kammarkollegiet.se
Karlshamns kommun	kommunkansli@karlshamn.se
	jeanette.conradsson@karlshamn.se
Karlskrona kommun	kommunledningsforvaltningen@karlskrona.se
	ann-marie.nordstrom@karlskrona.se
	carl-axel.ottosson@karlskrona.se
	sven-olof.petersson@karlskrona.se
Kustbevakningen	registrator@kustbevakningen.se
Länsstyrelsen i Blekinge:	
Länsledningen	BA-B, IL
Kunskapsuppbyggnadsavdelningen	MF, MS, UL, JH, EF, AL
Samhällsbyggnadsavdelningen,	LO, CKJ, MÖ, YE, LL, PS, CJ
Avdelningen för tillsyn och prövning	C-JB, A-SGH, MT
Länsstyrelsen i Halland	bo.gustafsson@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen i Kalmar	tomas.jarnetun@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen i Skåne	eva.m.ohlsson@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen i Östergötland	linda.vahlberg@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Västra Götaland	maria.kilnas@lansstyrelsen.se
Miljö- och energidepartementet	magnus.bergstrom@regeringskansliet.se
	marie.dahlstrom@regeringskansliet.se
Miljöförbundet Blekinge väst	miljokontoret@miljovast.se
	jonas.engzell@miljovast.se
Naturhistoriska Riksmuseet	registrator@nrm.se; julia.carlstrom@nrm.se
Naturskyddsföreningen Blekinge	naturannika.qvarfordt@gmail.com
Naturvårdsverket	mikael.lindberg@naturvardsverket.se
Region Blekinge	kansli@regionblekinge.se

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Riksantikvarieämbetet	hakan.slotte@raa.se
Ronneby kommun	stadshuset@ronneby.se
SAMBAH	mats.amundin@kolmarden.com
	mats.amundin@liu.se
Sjöfartsverket	sjofartsverket@sjofartsverket.se
SLU Aqua, Institutionen för akvatiska resurser	sara.konigson@slu.se
SLU, Artdatabanken	mona.naeslund@slu.se
SOF Birdlife	info@birdlife.se
Sportfiskarna Blekinge	b.christer.karlsson@gmail.com
	bennyochrose.forsberg@telia.com
Svenska kraftnät	registrator@svk.se
Svenska naturskyddsföreningen	remisser@naturskyddsforeningen.se
	ellen.bruno@naturskyddsforeningen.se
Sveriges Fiskares Riksförbund SFR	FL@yrkesfiskarna.se
Sveriges Fiskevattenägarförbund	thomas.lennartsson@vattenagarna.se
Sveriges geologiska undersökning	sgu@sgu.se
Sveriges Kust- och Insjöfiskares Organisation	filippa.sawe@ism.lu.se
Sveriges torskfiskares producentorganisation	info@stpo.se
Sveriges Yrkesfiskare ekonomiska förening SYEF	larssonsfiske@gmail.com
Sölvesborgs kommun	info@solvesborg.se; sbf@solvesborg.se
Taggen vindpark	goran.loman@vattenfall.com
	vanja.schon@poyry.com
Trafikverket	trafikverket@trafikverket.se
Transportstyrelsen	sjofart@transportstyrelsen.se
Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt	vattenmyndigheten.kalmar@lansstyrelsen.se
Världsnaturfonden	info@wwf.se
Västblekinges Ornitologiska förening	johanwolgast@yahoo.co.uk